

АНТИМОНОПОЛЬНЕ РЕГУЛЮВАННЯ

*Укладач – професор кафедри публічного управління та адміністрування,
д. держ. упр., доцент В. П. Писаренко*

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Антимонопольне регулювання» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ЗВО СВО «Магістр» спеціальності «Публічне управління та адміністрування».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вплив антимонопольного законодавства на державний захист конкуренції в Україні та розвиток ринкової економіки на конкурентних засадах, організаційно-правові заходи, спрямовані на розвиток та захист конкуренції, подолання монопольних тенденцій та недобросовісної конкуренції в економіці України, регулювання сфер функціонування природних монополій, сприяння фінансовій, матеріально-технічній, інформаційній, інноваційній, консультативній, а також іншій підтримці суб'єктів господарювання, яка забезпечує розвиток конкуренції та здійснюється уповноваженими органами державної влади, органами місцевого самоврядування та органами адміністративно-господарського управління і контролю.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна професійної підготовки вибіркової частини, тісно пов'язана з дисциплінами «Теорія державного управління», «Державне та регіональне управління», «Регіонально-адміністративний менеджмент», а також вивчається паралельно з навчальною дисципліною «Антикризове управління».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти теоретичних і практичних знань, умінь і навичок з основ змісту і структури антимонопольного законодавства України, особливостей його правового статусу, розробки рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства, яке регулює діяльність у сфері державного захисту економічної конкуренції.

1.2. Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни є опанування змісту і структури антимонопольного законодавства України, особливостей його правового статусу, розроблення рекомендацій та пропозицій щодо удосконалення чинного законодавства, яке регулює діяльність у сфері державного захисту економічної конкуренції.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми у здобувачів вищої освіти мають бути сформовані такі елементи компетентності:

знання

- сутності і принципів загальнодержавного планування;
- перспективного планування економічної політики держави;
- адміністративні та економічні методи державного регулювання;
- бюджетні, грошово-кредитні інструменти регулювання економіки;
- непрямі форми державного втручання в економіку;
- основи побудови бюджетної системи країни: поняття, види, структура, функції, канали бюджетного регулювання;
- форми і методи регулювання економічної діяльності держави;
- зміст і види антимонопольної політики держави. Необхідність антимонопольної політики. Умови і форми реалізації антимонопольної політики держави;
- цілі і завдання інноваційної політики, основні напрямки і пріоритети в період економічної трансформації;
- методи державного регулювання природокористування. Принципи, завдання, напрями екологічної політики.

вміння:

- сформулювати рекомендації щодо змін і доповнень до чинного законодавства, спрямовані на удосконалення конкурентного законодавства України.

- оцінювати і аналізувати економічні та статистичні дані;
- основні механізми приватизації та націоналізації;
- сутність, тенденції та особливості антимонопольного регулювання;
- визначати і аналізувати ефективність і чинники економічного розвитку держави;
- орієнтуватися в системі прогнозно-планових документів;
- визначати вплив економічної політики на структуру зайнятості і використання трудових ресурсів;
- оцінювати результати впливу державного регулювання на рівень розвитку економіки регіонів та основних галузей економіки народного господарства країни.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин – 4 кредитів ЄКТС.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Конкуренція в економічному розвитку держави

Поняття конкуренції та її значення для економічного розвитку держави.

Функції конкуренції. Право підприємців на конкуренцію та способи його захисту. Конституційний обов'язок держави щодо підтримання конкуренції. Поняття і види монополій. Поняття, параметри і структура ринку. Поняття і правове значення монопольного (домінуючого) становища на ринку. Порядок визначення монопольного (домінуючого) становища на ринку.

Тема 2. Загальна характеристика конкурентного та антимонопольного права

Поняття і предмет конкурентного права. Відносини, що регулюються конкурентним правом. Принципи правового регулювання конкуренції. Поняття і склад конкурентного та антимонопольного законодавства України. Дія норм конкурентного та антимонопольного законодавства у часі, у просторі та за колом осіб. Конституція України як складова частина конкурентного та антимонопольного законодавства України. Загальна характеристика нормативно-правових актів України, що регулюють відносини у конкурентній сфері.

Тема 3. Антиконтурентна діяльність та її види

Поняття, ознаки і види антиконкурентної діяльності. Антиконтурентні узгоджені дії суб'єктів господарювання. Зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку. Антиконтурентні дії органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.

Тема 4. Недобросовісна конкуренція

Поняття, ознаки і види недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації господарюючого суб'єкта (підприємця). Створення перешкод господарюючим суб'єктам у процесі конкуренції та досягнення неправомірних переваг у конкуренції. Неправомірне збирання, розголошення та використання комерційної таємниці. Правові засади захисту від недобросовісної конкуренції.

Тема 5. Державний контроль за концентрацією та узгодженими діями

Поняття, ознаки та види економічної концентрації. Форми державного контролю за концентрацією суб'єктів господарювання. Форми державного контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання. Розгляд заяв і справ про надання дозволу на узгоджені дії, концентрацію суб'єктів господарювання. Правові наслідки незаконної концентрації та узгоджених дій.

Тема 6. Державне регулювання природних монополій

Поняття, ознаки та джерела правового регулювання природних монополій. Форми державного регулювання природних монополій. Правовий статус органів державного регулювання природних монополій

Тема 7. Відповідальність за порушення норм конкурентного та антимонопольного законодавства

Правова природа відповідальності за порушення норм конкурентного та антимонопольного законодавства. Підстави відповідальності за Законами України “Про

захист економічної конкуренції” та “Про захист від недобросовісної конкуренції. Провадження у справах про порушення законодавства про захист економічної конкуренції. Провадження у справах про недобросовісну конкуренцію. Особливості відповідальності суб’єктів природних монополій. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері захисту конкуренції.

Тема 8. Захист підприємців України від несприятливої іноземної конкуренції

Поняття та ознаки демпінгу. Антидемпінгова процедура: підстави порушення та зміст. Антидемпінгове розслідування: підстави порушення та зміст. Види антидемпінгових заходів та їх характеристика. Поняття та ознаки субсидованого імпорту. Види компенсаційних заходів та їх характеристика

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Андрощук Г. А. Проблемы регулирования конкуренции: международно-правовой аспект / Г. А. Андрощук // Проблемы науки (укр.). – 2002. – № 2. – С.30-35.
2. Бакалінська О. Проблеми адміністративної відповідальності у сфері економічної конкуренції // Вісник прокуратури (укр.). – 2002. – № 4. – С. 48-55.
3. Безух О. Правові підстави застосування звичаїв при здійсненні захисту від недобросовісної конкуренції / О. Безух // Підприємництво, господарство і право (укр.). – 2001. – № 3. – С. 24-28.
4. Державне антимонопольне регулювання : [Підруч.] / В.Д. Лагутін, Ю.І. Боровик, О.В. Вертелева та ін. ; за ред. В.Д. Лагутіна. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. – 480 с.
5. Долгова И. В. Монополии и конкуренция / И. В. Долгова, Н. В. Швейко // Финансы и кредит (рус.). – 2001. – № 3. – С. 44-60.
6. Журик Ю. В. Антимонопольно-конкурентное право Украины : [Навч. посіб.] – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 272 с.
7. Кирцнер И. Конкуренция и предпринимательство / Кирцнер И. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 239 с.
8. Конкуренційне законодавство України [Текст] : Юридичний збірник: Наукове видання. – К.: , 2002. – 296 с.
9. Корчак Н. Загальні положення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності / Н. Корчак // Підприємництво, господарство і право (укр.). – 2001. – № 2. С. 7-10
10. Костусев А. Захист економічної конкуренції в Україні: стан і проблеми / А. Костусев // Економіка України (укр.). –2003. – № 8. – С. 13-20
11. Костусев О. Конкуренція і монополія в їх історичній динаміці [Текст] / О. Костусев // Економіст (укр.). – 2003. – № 5. – С. 86-90
12. Лук’янець Д. М. Правова природа і особливості відповідальності за порушення законодавства про захист економічної конкуренції // Підприємництво, господарство і право (укр.). – 2001. – № 8. – С. 78-81
13. Педченко Н. С. Деякі аспекти конкуренції і конкурентоспроможності в ринковій економіці / Н. С. Педченко // Регіональні перспективи (Полтава) (укр.). – 2000. –№ 4. – С. 48-49.
14. Першиков Є. А. Антимонопольне законодавство і правові питання недобросовісної конкуренції в Україні / Є. А. Першиков // Вісник Вищого арбітражного суду України (укр.). – 2001. – № 1. – С. 50-56.
15. Состояние и развитие экономической конкуренции в Украине // Финансовая консультация (рус.). – 2001. – № 11. – С. 52-56
1. Шлюсарчик Б. Еволюція і співвідношення понять конкуренції та конкурентності / Б. Шлюсарчик // Академічний огляд (укр.). – 2001. – № 1. – С. 20-27

Додаткова

1. Безух О. Неправомірне використання ділової репутації в конкуренції // Підприємництво, господарство і право (укр.). – 2003. – № 5. – С 24-28.

2. Запоточный И. В. Современная экономика: конкуренция и интеграция / Запоточный И. В., Захарченко В. И. // Фондовый рынок (рус.). – 2000. – № 17. – С.18-23.
3. Коваль В. Розголошення, схилення до розголошення, неправомірне збирання та використання комерційної таємниці як форми недобросовісної конкуренції / В. Коваль // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 8. – С. 22-25.
4. Коваль И. Неправомерное использование деловой репутации субъекта хозяйствования как форма недобросовестной конкуренции / И. Коваль // Підприємництво, господарство і право (укр.). – 2002. – № 10. – С. 24-27.
5. Лифиц И. М. Теория и практика оценки конкурентоспособности товаров и услуг: Учебное издание. – М.: Юрайт, 2001. – 224 с.
6. Мишин Г. И. Некоторые аспекты банковской конкуренции / Г. И. Мишин // Деньги и кредит (рус.). – 2001. – № 1. – С.41-44.
7. Оберемчук В. Ф. Конкуренція: поняття, аналіз, стратегія / В. Ф. Оберемчук // Стратегія економічного розвитку України : Науковий збірник. Вип. 5. – К.: КНЕУ, 2001. – 334 с.
8. Оганджянц В. Международная конкуренция и рекламный рынок России / В. Оганджянц // Мировая экономика и международные отношения (рус.). – 1999. – № 10. – С. 99-105.
9. Попков В. В. К вопросу о конкуренции в банковской сфере / В. В. Попков // Банковское дело (рус.). – 2000. – № 2. – С. 14-18.